:1

א) [לקמן כא:], ב) [לעיל ג. וש"נ], ג) [יומא י: לקמן

כא:], ד) [לעיל ב.], ד) [לעיל ו: וש"נ], ו) לקמן כג., ו) [לעיל ג. וש"נ],

ה) לקמן יט: ע"ש, ט) ועי׳

יו) נקנק יט: ע ט, ע) פע מוס' ב"ב קא. ד"ה ורחבן י) עירובין יג: יד. [ב"ב יז

אהלות פי"ב מ"וז. ל) ולעיל

ב.ן, ל) רש"ל מ"ו,

נ א ב מיי׳ שם הלכה י נוש"ע שם סעיף ו: נא ג שם סעיף א: נב ד מיי' פ"ד מהלכות עשין מג טוש"ע א"ח סי מרלד סעיף ב:

רבינו חננאל

וכן אמר רבא סיכך על גבי (פסי ביראות) כשרה, מיגו דהוין הני מחיצות לשבת מחיצות לסוכה. שלש שמועות פסין הוין לשבת דרבא. שתים בשבת ואחת ופשוטות יים. ושחמתה מרובה מצלתה. ת"ר חמתה מחמת סכד תיי חבונה בחבר. ולא מחמת דפנות, וכן . הלכתא. אמר אביי, רבי ור' יאשיה ור' יהודה ובית שמאי ור׳ שמעון ואחרים. כולהו סבירא להו סוכה דירת קבע בעינן. ודברים פשוטין הן. והא דתניא העושה סוכתו בראש הספינה או בראש העגלה רבן גמליאל פוסל ור׳ עקיבא מכשיר. שיטה הם ואין הלכה כמותם. וקיימא לן ליתא הא דאחרים דאמ' סוכה העשויה כשובך, ולא כר׳ יוחנן דאמר סוכה העשויה . ככבשז. ושמעתייהו כרבי ולית הלכת׳ כוותייה. אמר (רבא) [ר' יוחנן] סוכה , תעשויה עגולה ככבשן אם יש בהקיפה כדי לישב כ״ד בני אדם כשרה, ואם לאו פסולה. כמאן כרבי רבעי סוכה שיש בה ד׳ על ד'. ואקשינן למה לי האי, מכדי גברא באמתא יתיב. י"ב סגי. באמוני. דהא שמעינן ליה לר׳ יוחנן ראמר בעירובין, מהאי קרא ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים שמעינן מינה שכל מי שיש . בהיקפו שלשה טפחים יש כיון דאית בהיקפו י״ב . נמצא חללו ד' על ד'.

םיבך על גבי מבוי שיש לו לחי כשרה. בין למ״ד נפ״ק דעירובין (דף יב:) לחי משום היכרא בין למ"ד משום מחילה קשה מה ענין סוכה דבעי מחילות דאורייתא למבוי דרבנן דמדאורייתא בלא לחי שרי וי"ל דמיירי בלחי טפח כדאמרינן לעיל דמעמידו בפחות מג'

סמוך לדופן דהיינו מדרבנן ובשבת שרי על ידי מיגו ואפילו בסמוך לדופן "סיכד על גבי מבוי שיש לו לחי כשרה ואמר אבל אין לתרך דטפח סוכה מדרבנן הבא בסיכך על גבי פסי ביראות כשרה 🚳 ומדאורייתא בכל שהוא דהא בפרק וצריכא דאי אשמעינן מבוי משום דאיכא המפלת (נדה דף כו.) קחשיב דופן שתי דפנות מעלייתא אבל גבי פסי ביראות סוכה בהדי חמשה ששיעורן טפח דליכא שתי דפנות מעלייתא אימא לא ואי ואמרינן התם דלא חשיב קורה טפח אשמעינן פסי ביראות משום דאיכא שם משום דהוי מדרבנן ולא חשיב אלא ארבע דפנות אבל סיכך על גבי מבוי דליכא הנך דכתיבן ולא מפרש שיעורייהו שם ארבע דפנות אימא לא ואי אשמעינן וא"ת ומבוי זה אם יש בו ג' מחילות גמורות תיפוק לי דבלא לחי הסוכה הני תרתי מחמירתא לקילתא אבל מקילתא כשרה דקיימא לן כרבנן דאמרי לחמירתא אימא לא צריכא: ושחמתה שתים כהלכתו ושלישית אפילו טפח מרובה מצלתה פסולה: ת"ר חמתה מחמת ובקונטרס פי׳ דמיירי במבוי מפולש סיכוך יולא מחמת דפנות רבי יאשיה אומר ולא יתכן דא"כ לא מישתרי בלחי אף מחמת דפנות אמר רב יימר בר שלמיה וקורה אלא לר' יהודה וכולהו אמוראי משמיה דאביי מ"מ דרבי יאשיה דכתיב כלבנן בפ' קמא דעירובין (דף יב:) ווסכות על הארון את הפרוכת פרוכת מחיצה ואמרינן בסוף חלון (שם דף פא:) ובסוף כל גגות (שם דף נה.) דאין הלכה כרבי יהודה במחילות וי"ל וקא קרייה רחמנא סככה אלמא מחיצה כסכך בעינן ורבנן ההוא דניכוף ביה פורתא דלעולם מיירי במבוי סתום מג׳ דמחזי כסכך אמר אביי רבי ור' יאשיה יורבי רוחות ומיירי כגון שסיכך ללד הלחי יהודה ורבי שמעון ורבן גמליאל ובית שמאי ולפנים ללד הבתים לא סיכך דהשתא ורבי אליעזר ואחרים כולהו סבירא להו סוכה אין לזו סוכה אלא שתי מחיצות ולחי אחד: מיכך ע"ג פסי ביראות כשרה. מיגו דהוי מחילה דירת קבע בעינן רבי דתניא סרבי אומר כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ד' אמות לענין שבת ואע"ג דלא התירו אלא פסולה רבי יאשיה הא דאמרן יובי יהודה לעולי רגלים ולעולי רגלים (כ) לא התירו דתנן יסוכה שהיא גבוהה למעלה מכ' אמה אלא לבהמתם אבל אדם מטפס ויורד פסולה רבי יהודה מכשיר ור' שמעון דתניא מטפס ועולה כדאמרינן פרק עושין ∞ב' כהלכתן וג' אפילו מפח רבי שמעון אומר פסין (שם דף כא.) מ"מ כיון ג' כהלכתן וד' אפילו מפח רבן גמליאל דמדאורייתא שרי בכל ענין אמרינן דתניא יהעושה סוכתו בראש העגלה או מגו ואפילו מדרבנן לא אסרי משום בראש הספינה רבן גמליאל פוסל ור"ע מלות סוכה וכי עביד לריכותא ממבוי שיש לו לחי ומפסין לא חייש למימר מכשיר בית שמאי דתנן יימי שהיה ראשו האי טעמא דפשיטא ליה טעמא ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית בית דמלוה: מחיצה היא וקרייה שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין רבי אליעזר רחמנא סכבה. מהא דנפקא לן דתנן ∘העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה לכותל רבי אליעזר פוסל לפי שאין לה גג מחיצות לעיל מבסוכות וחרייה רחמנא סככה לא מצי דריש דהתם לא דרשינן וחכמים מכשירין אחרים דתניא אחרים אלא מייתורא ותדע דכולהו מודו דלא בעינן למחילות פסולת גורן ויקב: בולהן סבירא להו סוכה אומרים סוכה העשויה כשובך פסולה לפי שאין לה זויות אמר ר' יוחנן יסוכה העשויה דירת קבע בעינן. על כרחיך אין ככבשן אם יש בהקיפה כדי שוין דהא רבי בעי ד' אמות ולב"ש לישב בה כ"ד בני אדם כשרה סגי בכדי ראשו ורובו ושולחנו ודכוותיה ואם לאו פסולה כמאן כרבי דאמר ביבמות פרק ר"ג (דף נא:) כולהו כל סוכה שאין בה ארבע אמות סבירא להו מאמר קונה קנין גמור על ארבע אמות פסולה מכדי ייגברא והא דחשיב הכא ר' יהודה לאו משום באמתא יתיב יכל שיש בהקיפו שלשה דאסיקנא לעיל טעמא דרבנן דפסלי מפחים יש בו רוחב מפח בתריסר סגי דבעו דירת עראי דהא אביי דהכא הוא מקשה לרבאי דאית ליה ההוא

קבע ואמרינן נמי בפרק הישן (לקמן דף כא:) רבי יהודה לטעמיה

פסי ביראוס. בפרק שני דעירובין (דף יו:) תנן דיי דהתירו חכמים משום עולי רגלים לעשות לבירחות שברשות הרבים פסין ארבעה כמו דיומדין ורואין כאילו יש מחיצה מזה לזה ונמצא הבור מוקף מחיצות וממלאין מתוכה לתוך

המחיצה ואם סיכך על גבן כשרה בשבת דסוכות דמיגו דהוי דופן לשבת הוי דופן לסוכה ואע"ג דבעינן שתים כהלכתן: ולריכח. לרבח למימר הנך חלת שמעתתה להשמועינן דהמרינן מיגו: דאי אשמעינו מבוי. הוה אמינא התם הוא דמכשרינן לסוכה ע"י מיגו דאיכא שתי מחיצות מעלייתא: פסי ביראות. איכא שם ד׳ דיומדין נוטין לארבע הרוחות שנים לכל מחיצה אמה מכאן ואמה מכאן שהדיומדין רחבין אמה לכל לד: ואי אשמועינן הנך פרפי. ולא אשמעינן הך דאמרינן לעיל וכן לשבת הוה אמינא מחמירתא לקילתא הוא דאמר מיגו: חמתה מחמת סכך. פוסלת בה ולא חמתה מחמת דפנות: פרוכת מחילה היא. דכתיב (שמות כו) והבדילה הפרוכת לכם וגו': ורבנן. אמרי לך מאי וסכות דחמר רחמנה: ליכוף בה. למעלה פורתא כעין גג יעשה ממקלתה: דירת קבע. ראויה להשתמש קבוע ונראית כבית: שלש כהלכתן. ופרשינן טעמה למעלה (דף ו:) למחסה ולמסתור מזרם: ברחש הספינה. שהיא גבוהה מאד כספינות הים שהן גדולות והרוח באה ועוקרתה. ובראש העגלה נמי כיון דניידי מתחזי כעין עראי: ב"ש פוסלין. דראוי לתשמיש בעינן: למין לריף. גגה ודפנותיה באין כאחד כעין כוורת שאין גג ניכר לבד והדפנות לבד: או שסמכה לכותל. עשה קנים ארוכים וסמך ראשו אחד מוטה על הכותל וראשו אחר מוטה על הארץ דגגה ודופנה אחד שאין לה גג ואין נאה לדירה: כשובך. עגולה: ככבשן. עגולה דלית ליה כאחרים: כדי לישב בה כו'. סביבות הקיפה מבפנים: כמאן. בעי ר' יוחנן סוכה גדולה כל כך כרבי דאמר ד' אמות בעינן בתמיה דעל כרחך לית לן תנא דמפיש בשיעורא דסוכה כוותיה וכי בעי רבי יוחנן כולי האי אליבא דמאן אמרה: באמתא יתיב. כל אחד מקומו אמה נמלא הקיפה כ"ד אמות וקיימא לן (עירובין דף יג:) כל עגול שיש בהקיפו ג' טפחים יש ברחבו טפח דכתיב (דה"ב ד) בים שעשה

שלמה עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב לעשר אמות רוחב שלשים אתה היקף אלמא

טעמא אֿבל מ״מ אמת הוא דלמעלה מכ׳ לא קיימא אלא אם כן עשאו הכא נמי בתריסר אמות היקף סגי דנהוי פותיא

דאמר סוכה דירת קבע בעינן ודייק מהא דמכשיר למעלה מכ׳ ש"מ דרגיל לעשות סוכתו דירת קבע: העושה סוכתו בראש העגלה או בראש הספינה. לקמן ⁰ (מפרש) בפרק הישן (דף כב: ושס) במתני' דקתני כשרה גרסינן בראש העגלה אבל הכא בברייתא בפלוגתא דר"ג ור"ע אור"ת דלא גרסינן ליה וכן ר"ח לא גרס ליה שבראש העגלה לא פליגי דהא מסקינן בפרק הישן (לקמן דף כג.) דפליגי ביכולה לעמוד ברוח מלויה דיבשה ואינה יכולה לעמוד ברוח מלויה דים ומיהו יש לדחות דכי האי גוונא אמר יכולה לעמוד ברוח מלויה דארץ ואינה יכולה לעמוד ברוח מלויה שבראש העגלה כיון דניידא ולא מיסתבר כלל דאלא מעתה ליפלגו בסוכה שבראש העגלה כיון דניידא מתחזיא כעראי ועוד קשה דבראש הספינה נמי ניידי ולמה (ג) לי משום דאינה יכולה לעמוד ברוח מלויה דים ומיהו יש ליישב כמו שאפרש לחמן בריש הישן (דף כא:) [בד"ה שאין] גבי סוכה שסמכה בכרעי המטה: אחרים אומרים סובה העשויה כשובר פסולה. דסוכה דירת קבע בעינן ואחרים היינו ר מאיר והא דאמר ר"מ לקמן (דף מ:) שתי סוכות היולרים זו לפנים מזו החילונה סוכה ופטורה מן המוחה בשאר ימות השנה קאמר דאילו בחג כיון דקסבר דירת קבע בעינן חייבת במזחה כדמוכח פ"ק דיומא (דף י) דמהאי טעמא מחייב רבי יהודה סוכת החג בחג במזחה:

תורה אור השלם ו. ושמת שם את ארוז אַת הַפָּרבֵת: שמות מג

הגהות הב"ח (ה) גם' ואמר רבה סיכך: (כ) תום' ד"ה סיכך ע"ג פסי וכו' ולעולי רגלים נמי פסי זכר זכשוני רגפט גברי לא התירו: (ג) ד"ה העושה וכרי ולמה ליה למימר משום דאינה:

מוסף רש"י

. דתנן סוכה שהיא גבוהה . למעלה מעשרים אמה שאינה ראויה ליעשות אלא במחילת קבע (יומא י:). ב׳ כהלכתן. מורחית ולפונית ומערבית. כהלכתן, כשיעור משך סוכה (לעיל ו:). ושלישית אפילו טפח. ברוס י' טפחים (סנהדרין ד.). העושה סוכתו ראש העגלה. דמטלטלא ולה קניעה, או בראש הספינה. שהוא מחום גבוה של ספינה והים גבוה מאד ואין הרים מקיפין והרוח שולטת שם ועוקרתה (לקמן כב:). כמין צריף. כוך של ניידין שאורבין בה את העופות ועשוי ככוורת שמשפעת והולכת. יוו). או שסמכה לכותל. ורמש מלח על המלן (נוש). לפי שאין לה גג. שלוע ו ניכר מהו גג ומהו כותל, לחל משופע לח חל לחל הוח, אלח חס כן יש בו טפח זקוף, כדקתיה ברקיפו שלשה טפחים. שלריכה חוט ארוך ג' טפחים להקיפה סביב, בידוע שיש בה רוחב טפח אם תחלה